

معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران
اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی
اداره ارزیابی و پیوست اجتماعی

آیین نامه ارزیابی تأثیر اجتماعی

آموزش و رتبه بندی پژوهشگران انا
نظارت بر اجرای مطالعات انا
غربالگری و سطح بندی مطالعات انا
شرح خدمات مطالعات انا
تدوین گزارش نهایی مطالعات انا
انعقاد قراردادهای مطالعات انا

فهرست مطالب

۳	مقدمه:.....	
۴	هدف کلی آیین نامه:.....	
۴	اهداف خاص:.....	
۵	تعریف اصطلاحات:.....	
۵	تأسی اجتماعی:.....	
۵	ارزیابی تأسی اجتماعی:.....	
۵	اهداف مطالعات تأسی اجتماعی:.....	
۶	مستندات قانونی اجرای آتا:.....	
۷	فصل اول: آموزش و رتبه بندی پژوهشگران آتا:.....	
۷	مقدمه:.....	
۷	تعریف مفاهیم:.....	
۷	۱-۱- شرایط شرکت در کارگاه آموزشی ارزیابی تأسی اجتماعی:.....	
۸	۲-۱- شرایط دریافت مجوز انجام و نظارت بر مطالعات آتا:.....	
۸	۳-۱- شرایط شرکت در کارگاه های بهیرفته:.....	
۹	۴-۱- فرآیند شرکت در کارگاههای آموزشی بیوست اجتماعی:.....	
۱۱	فصل دوم: نظارت (مشاوران مجریین) بر مطالعات آتا:.....	
۱۱	تعریف اصطلاحات:.....	
۱۱	۱-۲- معیلهای انتخاب ناظران مطالعات آتا:.....	
۱۲	۲-۲- اصول رابطه کارفرما و ناظر:.....	
۱۲	۳-۲- وظایف ناظر:.....	
۱۶	فصل سوم: غربالگری و سطح بندی مطالعات آتا:.....	
۱۶	تعریف مفاهیم:.....	
۱۶	۱-۳- پروژلهای ریلزمنند انجام آتا:.....	
۱۷	۲-۳- سطح بندی پروژلهای حوزه آتا:.....	
۱۷	۳-۳- زمانبندی و قیمت گذاری انجام آتا:.....	
۱۸	فصل چهارم: شرح خدمات مطالعات آتا:.....	
۱۸	تعریف مفاهیم:.....	
۱۸	۱-۴- وظایف مجری قبل از اجرا:.....	
۱۸	۲-۴- شرح خدمات:.....	
۲۰	فصل پنجم: تدوین گزارش نهایی:.....	
۲۰	اصول کلی نگارش گزارش نهایی:.....	
۲۰	خلاصه ی مدیعی:.....	
۲۱	۱-۵- فهرست مطالب:.....	
۲۱	۲-۵- مقدمه:.....	
۲۱	۳-۵- معرفی پروژلهی مورد مطالعه:.....	
۲۱	۴-۵- توصیف محیط اجتماعی اجرای پروژله:.....	
۲۲	۵-۵- بیلدهای اجتماعی پروژله:.....	
۲۳	۶-۵- برنامه ی مدیعی بیلدها:.....	
۲۳	۷-۵- نتیجه گیری و بحث:.....	
۲۳	۸-۵- ضمایم:.....	
۲۴	فصل ششم: انعقاد قراردادهای مطالعات آتا:.....	
۲۴	۱-۶- بندهای مربوط به وظایف و تعهدات کارفرما در قرارداد:.....	
۲۵	۲-۶- بندهای مربوط به وظایف و تعهدات ناظر در قرارداد:.....	
۲۵	۳-۶- بندهای مربوط به وظایف و تعهدات مجری در قرارداد:.....	
۲۶	۴-۶- تمدن قرارداد:.....	

مقدمه:

نزدیک به چهار دهه از عمر ارزیابی تأثیر اجتماعی (اتا) می‌گذرد. اتا دانش و روش پژوهشی نوپایی است که توسعه آن در ایران با چالش‌های متعددی روبه‌روست. یکی از چالش‌های توسعه اتا و رسیدن به اهدافی که اتا مد نظر دارد، کیفیت مطالعاتی است که ذیل عنوان اتا انجام می‌شود. تاریخ تحقیقات اجتماعی شاهد انبوه مطالعاتی است که استانداردهای نظری و روش شناختی لازم را رعایت نکرده‌اند. اتا نیز از این قاعده مستثنا نیست و به آن جهت که اساساً از آن انتظار می‌رود اهدافی کاربردی را محقق سازد، نقصان‌های احتمالی‌اش بسیار زودتر آشکار خواهد شد. اتا اگر از سوی همه محققان با کیفیت انجام شود، فرصتی به دست خواهد آورد تا کارآمدی‌های خود را اثبات کند. مطالعات ارزیابی تأثیر اجتماعی در زمینه سیاست‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌ها تأثیرات اجتماعی ناشی از اجرای آن‌ها را برآورد می‌نماید، شرایط اجتماعی موفقیت اقدامات توسعه‌ای را مطالعه و مدیریت تأثیرات منفی و مثبت را ارائه می‌دهد. در ایران در گذشته مطالعاتی از این جنس در وزارت نفت و وزارت نیرو انجام گرفته است.

شهرداری تهران نیز براساس پیامدهای اجتماعی محسوس و نامحسوس که پروژه‌های توسعه‌ای‌اش در طی یکی دو دهه گذشته برای شهروندان تهرانی به دنبال داشته است خلاء چنین مطالعاتی را در سیاست‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای خود احساس کرده است. در پاسخ به این نیاز بود که در سال ۱۳۸۶ شورای شهر تهران در مصوبه‌ای، شهرداری را ملزم به انجام مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی، زیست محیطی و فرهنگی در تمام پروژه‌های شهری نمود. با توجه به دستورالعمل ابلاغی شماره ۸۷۱۰/۹۸۰۳۰ تاریخ ۸۷/۴/۳۱ تمامی بخش‌های شهرداری تهران موظفند برای کلیه طرح‌ها و پروژه‌های شهری قبل، در طول اجرا و پس از اجرا، مطالعات ارزیابی تأثیر اجتماعی انجام دهند. برابر ابلاغیه مذکور وظایفی در زمینه نظارت و تایید علمی ارزیابی تأثیر اجتماعی و مراحل آن برای تمامی بخش‌های شهرداری و اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی تعیین شده که می‌بایست در قالب برنامه سالانه ارزیابی تأثیر اجتماعی تدوین و ابلاغ گردد.

تایید و تکثیر این دیدگاه در نزد مدیریت ارشد شهرداری تهران باعث شده است تا امروز اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهر تهران به نمایندگی از معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری، متولی تهیه طرح‌های ارزیابی تأثیر اجتماعی پروژه‌های شهری - که در ادبیات اجرایی شهرداری تهران از آن به پیوست اجتماعی یاد می‌شود - معرفی و مأمور گردد. با توجه به نبودن این نوع مطالعات در ایران، اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی از طریق تعدادی از اساتید برجسته، به مطالعات تطبیقی کاربردی در حوزه ارزیابی تأثیر اجتماعی دست زده که دستاوردهای آن در قالب کارگاه آموزشی ارزیابی تأثیر اجتماعی برای پژوهشگران و تالیف و چاپ کتاب در این حوزه ارائه شده است. هدف اصلی شهرداری از ارزیابی تأثیرات اجتماعی، افزایش سطح کیفی پروژه‌های شهری و در نهایت بهبود سطح کیفیت زندگی شهروندان است. با این هدف این آیین‌نامه در پی آن است که با تصویر فرآیند اجرایی و عملیاتی فیاگیری ارزیابی تأثیر اجتماعی در ساختار شهرداری تهران، ضمن تخصصی کردن فرایند پژوهش این حوزه، مسیر پژوهشی پژوهشگران علاقمند به حوزه ارزیابی تأثیر اجتماعی را تسهیل نماید.

در این آیین نامه سعی گردیده است مکانیسم های اجرایی ارزیابی تاثیر اجتماعی به طور روشن و شفاف برای مدیران ، کارشناسان، ناظران و محققین ارائه گردد. این مجموعه با عنوان آیین نامه ارزیابی تاثیر اجتماعی در ۶ فصل جداگانه تدوین گردیده است.

یادآوری: در مورد مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی می توان دو رویکرد را از هم تفکیک کرد؛ ۱- رویکرد بانک جهانی، ۲- رویکرد انجمن بین المللی ارزیابی تاثیر اجتماعی. این دو رویکرد در مواردی نگاه متفاوت به مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی دارند یکی از این موارد مراحل انجام مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی است، به طوریکه بانک جهانی انجام مطالعه تحت عنوان ارزیابی تاثیر اجتماعی را صرفاً قبل از انجام پروژه ها می داند و انجام مطالعه حین و پس از اتمام پروژه را در قالب ارزیابی اجتماعی یا ارزشیابی اجتماعی می داند. در رویکرد بانک جهانی الزامات مطالعات ارزیابی اجتماعی و ارزشیابی اجتماعی که حین انجام پروژه و یا پس از اتمام پروژه انجام می گیرد متفاوت از ارزیابی تاثیر اجتماعی که قبل از اجرای پروژه انجام می گیرد. در حالیکه انجمن بین المللی ارزیابی تاثیر اجتماعی تفاوت چندانی میان انجام مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی قبل، حین انجام پروژه و پس اتمام آن قائل نیست و انجام مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی را در هر سه مرحله بدون الزامات جدا از هم مد نظر قرار می دهد. این آیین نامه بیشتر با تکیه بر ارزیابی تاثیر اجتماعی قبل از اجرا تهیه شده است . با این وجود با اعمال برخی تغییرات محدود برای سایر انواع ارزیابی تاثیر اجتماعی (حین و پس از اجرا) نیز قابل استفاده است. به طور قطع این آیین نامه در مراحل توسعه مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی در شهرداری تهران نیازمند بازبینی و توسعه می باشد. و به منظور انجام دقیقتر مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی حین انجام پروژهها و پس از بهره برداری در آینده لازم است آیین نامه ای جداگانه ای تدوین گردد.

هدف کلی آیین نامه:

قانون مند کردن، هدفمند کردن، بهبود رویه های اجرایی و نظارتی مطالعات اتا می باشد.

اهداف خاص :

- ۱ - استاندارد سازی فعالیت های مطالعات ارزیابی تاثیرات اجتماعی در شهرداری تهران.
- ۲ - مشخص شدن مسیر واگذاری، اجرا و کنترل مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی.
- ۳ - تعیین حقوق و وظایف بخش های مختلف مرتبط با مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی.

تعریف اصطلاحات:

تأثیر اجتماعی: به معنای برون‌دادهایی است که در اثر اجرای اقدامات توسعه‌ای اعم از سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌ها بر محیط طبیعی و اجتماعی وارد می‌شوند. تأثیرات اجتماعی معمولاً بر حوزه‌های کار، سکونت، فراغت، روابط اجتماعی، شرایط روانی و کیفیت زندگی مردم وارد می‌شوند.

ارزیابی تأثیر اجتماعی: پژوهشی بین‌رشته‌ای با محوریت علوم اجتماعی است که می‌کوشد با سهیم شدن در همه مراحل برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی نتایج اقدامات توسعه‌ای اعم از سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌ها، شناخت معتبری از تغییراتی که این اقدامات در محیط طبیعی و اجتماعی ایجاد می‌کنند ارائه دهد و پیش، حین اجرا و پس از اجرا، تأثیرات اجتماعی ناشی از اجرای آن‌ها را برآورد نماید. همچنین اتمی‌کوشد شرایط اجتماعی موفقیت اقدامات توسعه‌ای را مطالعه کند؛ زمینه‌های جلب مشارکت مردم را فراهم آورد؛ تأثیرات منفی این اقدامات را پیش‌بینی نماید و راه‌کارهایی برای مدیریت تأثیرات منفی و مثبت ارائه دهد. ارزیابی تأثیرات اجتماعی در این آیین‌نامه به اختصار "اتا" نامیده شده است.

اهداف مطالعات تأثیر اجتماعی:

برآورده ساختن محیطی متعادل و متناسب از نظر اکولوژیکی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و ترویج اقتدار و توسعه اجتماعی؛ ظرفیت‌سازی و توسعه سرمایه اجتماعی؛ نشان دادن کارایی و اثربخشی و نمایش مسایل و نقاط ضعف و قوت پروژه‌های شهری و دستاوردهای آن؛ گردآوری اطلاعات برای بهبود فرآیند برنامه‌ریزی؛ تعیین حوزه‌های تحت نفوذ طرح‌ها و پروژه‌ها؛ شناخت ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی اجتماعات در محدوده طرح‌ها و پروژه‌ها قبل از اجرا؛ شناخت نگرش شهروندان نسبت به طرح‌ها و پروژه‌ها؛ دستیابی به سطوح و درجات همکاری و مشارکت شهروندان با مجریان پروژه و طرح در مرحله ساخت و بهره‌برداری؛ تجزیه و تحلیل آثار احتمالی پروژه بر ابعاد اجتماعی و فرهنگی شهر و زندگی شهروندان؛ حفظ و افزایش سازگاری شهروندان با محیط شهری در قلمرو پروژه؛ فراهم کردن زمینه یکپارچگی در سطح خانه، محله، ناحیه و منطقه در قلمرو پروژه و ارائه راهکارهای عملی کاهش اختلال در زندگی شهروندان مهمترین اهدافی است که مطالعات اتم مورد توجه قرار دارد

پیوست اجتماعی: مجموعه‌ای از پیشنهادات و دستورالعمل‌ها برای مدیریت تأثیرات اجتماعی مثبت و منفی هر اقدام توسعه‌ای را پیوست اجتماعی می‌گویند.

ارزشیابی و ارزیابی: ارزشیابی ناظر بر سنجش میزان دستیابی یک برنامه، سیاست یا پروژه به اهداف از پیش تعیین شده است. اما ارزیابی ناظر بر تأثیرات واقعی یک پروژه، سیاست یا برنامه است که در اثر اجرای آن محقق می‌شود.

مستندات قانونی اجرای اتا:

به استناد بندهای ذیل؛ مصوب شورای اسلامی شهر تهران، مطالعه آثار و پی آمدهای اجتماعی و فرهنگی طرحها و پروژههای شهری در قالب پیوست و ارزیابی تاثیر الزامی است.

۱ - مصوبه شماره ۱۰۳۵۹/۹۲۴/۱۶۰ مورخ ۸۶/۶/۲۰ شورای اسلامی شهر تهران، مبنی بر تامین اعتبار مطالعه اتا از محل اعتبار پروژه.

۲ - ابلاغیه شهردار محترم تهران به شماره ۱۰۳۵۹/۹۲۲/۱۶۰ مورخ ۸۸/۶/۲۰ در مورد الزام انجام مطالعات اتا.

فصل اول: آموزش و رتبه بندی پژوهشگران انا

مقدمه:

جهت آشنایی با مبانی نظری و فرآیند عملیاتی انا، آموزش کلیه پژوهشگران انا الزامی می‌باشد. به این منظور کارگاه‌هایی آموزش انا در سطوح مختلف با هدایت و نظارت اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی برگزار می‌گردد. این فصل ناظر بر چگونگی برگزاری کارگاه‌های آموزشی، ارزیابی شرکت‌کنندگان و رتبه بندی پژوهشگران انا می‌باشد.

تعریف مفاهیم:

کارگاه آموزشی: دوره‌های آموزشی که در سطوح مختلف توسط کارشناسان و متخصصین انا برای یادگیری اصول انا و آمادگی انجام انا با نظارت اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی برگزار می‌گردد.

پژوهشگر انا: شخصیتی حقیقی یا حقوقی است که وظیفه بررسی آثار و پیامدها و مقتضیات پروژه‌های شهری بر ابعاد اجتماعی و فرهنگی شهر را بر عهده می‌گیرد.

تایید صلاحیت: فرآیندی است که طی آن توان تخصصی پژوهشگر انا برای انجام مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی براساس آیین نامه، ارزیابی و تعیین می‌شود.

رتبه بندی پژوهشگران انا: فرآیندی است که طی آن براساس تجارب و تخصص پژوهشگران سطوح مختلف پروژه‌های انا به آنها واگذار می‌شود.

گواهینامه: مدرکی است که براساس مقررات این آیین نامه، به منظور اعلام صلاحیت مجری و ناظر از سوی اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران به پژوهشگران انا برای انجام مطالعات ارزیابی تاثیر اجتماعی داده می‌شود. این گواهینامه به منزله صدور مجوز برای انجام طرح‌های انا مطابق مندرجات بند ۱-۳ می‌باشد.

۱-۱ - شرایط شرکت در کارگاه آموزشی ارزیابی تاثیر اجتماعی

۱- دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی ارشد در رشته‌های علوم اجتماعی.

تبصره ۱: دارندگان مدرک کارشناسی ارشد ملزم به ارائه گواهی انجام فعالیت‌های تحقیقاتی به عنوان مدیر پروژه از کارفرما می‌باشند.

تبصره ۲: دانشجویان دکتری در صورت گذراندن ۴ ترم آموزشی از شرایط ارائه گواهی مربوط به تبصره ۱ معاف هستند.

۲ - محققان رشته‌های ارتباطات، آمار (اجتماعی و اقتصادی)، اقتصاد (گرایش‌های مرتبط)، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، جغرافیای شهری و انسانی، شهرسازی و محیط زیست به شرط ارائه سوابق و تجربیات و تایید آن از سوی اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی مجاز به ثبت نام و شرکت در کارگاه می‌باشند.

۲- اشخاص حقوقی داوطلب می‌بایست دارای اساسنامه مرتبط با مطالعات اجتماعی و شهری باشند

کلیه محققان و اعضای هیئت علمی دانشگاه ها، جهت انجام ارزیابی تاثیر های اجتماعی، ملزم به شرکت در این کارگاه های آموزشی و اخذ مجوز از اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری می باشند

۱-۲- شرایط دریافت مجوز انجام و نظارت بر مطالعات اتا:

- ۱- حضور به موقع در تمام جلسات کارگاه آموزشی الزامی است.
 - ۲- تهیه یک نمونه آزمایشی پروپوزال ارزیابی تاثیر اجتماعی و ارائه آن به نهاد برگزار کننده آموزش
 - ۳- گذراندن آزمون ها
- تبصره ۱: حد نصاب امتیاز قبولی از کار عملی کارگاه آموزشی اخذ نمره ۸۰ از ۱۰۰ می باشد.
- تبصره ۲: در صورت دریافت امتیاز ۷۰ تا ۷۹ پژوهشگر ملزم به ارائه پروپوزال مجدد می باشد. در صورت عدم دریافت نمره ۸۰ به بالا در بار دوم پژوهشگر ملزم به گذراندن مجدد دوره می باشد.
- تبصره ۳: در صورتی که شخص حقیقی یا حقوقی نتوانست حد نصاب نمره قبولی را کسب کند می تواند این مسیر آموزشی را دوباره تکرار نماید تا در صورت اخذ نمره قبولی، موفق به کسب مجوز انجام اتا گردد

۱-۳- شرایط شرکت در کارگاه های پیشرفته

- ۱- به ازای حداقل یک سال سابقه پژوهشی در رتبه قبلی، محقق می تواند در کارگاه آموزشی رتبه بالاتر شرکت کند
 - ۲- در صورت موفقیت در کارگاه آموزشی، محقق موفق به کسب مجوز رتبه بالاتر شده و می تواند پروژه های اتا در سطح بالاتر را انجام دهد.
- تبصره ۱: در مورد پژوهشگرانی که دارای سوابق پژوهشی متعدد در حوزه مطالعات اجتماعی شهری هستند، بنا به تشخیص اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی این مدت از یک سال به ۶ ماه می تواند کاهش یابد.
- تبصره ۲: گذراندن کارگاه های آموزشی مراحل ۱، ۲، ۳ برای کلیه مجریان طرح های اتا اعم از اساتید دانشگاه و پژوهشگران الزامی است.
- تبصره ۳: در مورد کلیه پژوهشگران انجام طرح های اتا به صورت پلکانی از مرحله ۱ به مرحله ۲ و مرحله ۳ انجام پذیر می باشد. بدین معنی که تنها محقق می تواند طرح اتا برای رتبه ۳ را انجام دهد که سوابق پژوهشی در رتبه های قبل را کسب کرده باشد.
- تبصره ۵- مجوزهای مربوط به تمامی سطوح ۱ و ۲ و ۳ دوساله بوده و برای تمدید آنها تقاضای پژوهشگر حقیقی یا حقوقی حداقل یک ماه قبل به شورای علمی ارزیابی تاثیر ارسال گردد.
- در بدو امر پژوهشگران در یک کارگاه آموزشی مقدماتی (مرحله ۱) شرکت می کنند که اصول و چارچوب روشی کار در اتا را می آموزند و در صورت موفقیت شروع به کار می کنند.

علاوه بر این کارگاه آموزشی مقدماتی، کارگاه های آموزشی پیشرفته ای هم در مراحل بعدی برگزار خواهد شد . اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی در نظر دارد این کارگاه های آموزشی را در ۳ مرحله برگزار کند:

۱- کارگاه آموزشی نوع ۱- -مقدماتی

۲- کارگاه آموزشی نوع ۲- -تخصصی(روش و تکنیک...)

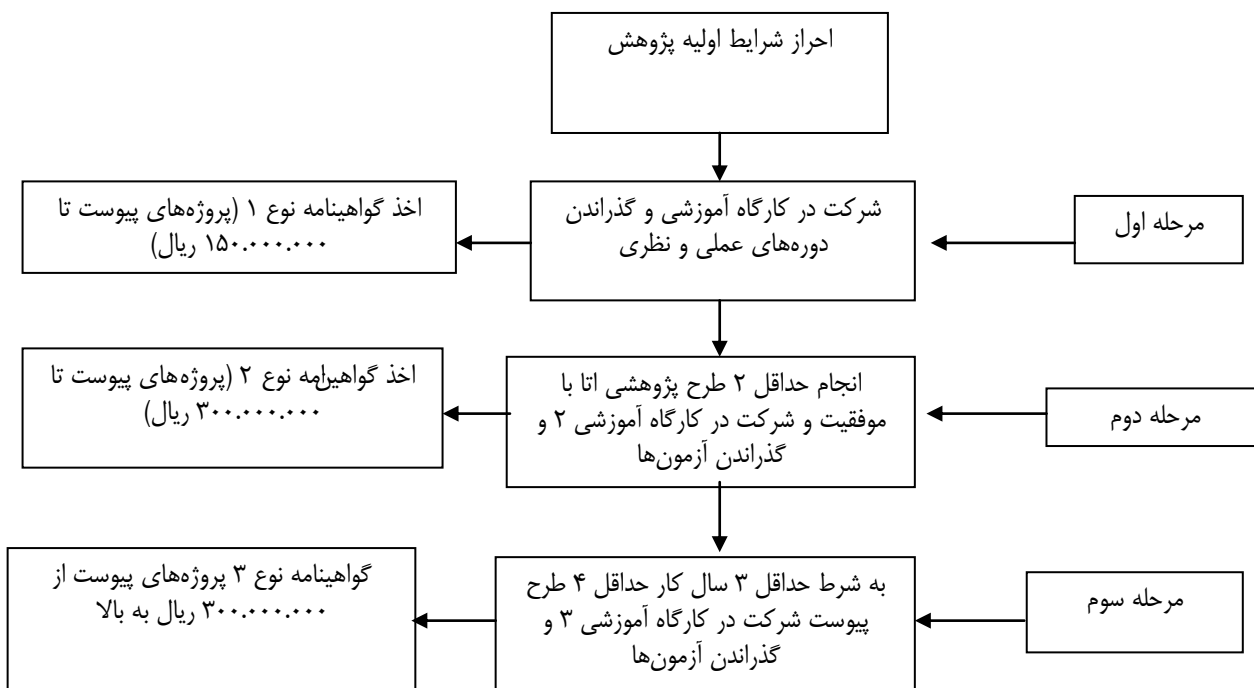
۳- کارگاه آموزشی نوع ۳- -تکمیلی(مرور مطالعات تجربی و بازآموزی دستاوردهای جدید)

کسانی که کارگاه های آموزشی بعدی را می گذرانند، دانش عملی پیشرفته تری را در حوزه ارزیابی تاثیر اجتماعی بدست آورده و امکان انجام طرح های پژوهشی کلان تری را می یابند.

تبصره: با نظر و تایید اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی پژوهشگران دارای مجوز می توانند پروژه های یک مرحله بالاتر را نیز انجام دهند.

به جهت حفظ اختصار در شرایط مراحل چهارگانه، مولفه های هر مرحله در نمودار زیر آمده است

۱-۴- فرآیند شرکت در کارگاه های آموزشی پیوست اجتماعی

۱-۵- برگزار کنندگان کارگاه آموزشی:

برگزارکننده‌گان کارگاه‌های آموزشی ارزیابی تاثیر اجتماعی طبق ارائه مجوز از سوی اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران می‌توانند مجری برگزاری کارگاه‌های آموزشی ارزیابی تاثیر اجتماعی باشند.

انتخاب اساتید، سرفصل‌ها، طول دوره و سایر مشخصات دوره های آموزشی بایستی به تأیید و نظارت اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی برسد.

نماینده‌ای از اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی در کارگاه‌های آموزشی برای تأیید حسن برگزاری، حضور خواهد داشت ارزشیابی کارگاه‌های آموزشی نیز توسط خود شرکت کنندگان صورت خواهد گرفت و نتیجه آن در اختیار اداره کل مطالعات قرار می‌گیرد.

فصل دوم: نظارت (مشاوران مجریان) بر مطالعات انا:

تعریف اصطلاحات:

کارفرما: موجودیتی حقوقی است که قصد دارد یک اقدام توسعه ای را انجام دهد و مایل است قبل از اجرای اقدام تأثیرات اجتماعی آن را ارزیابی کند. کارفرما می‌تواند خواهان ارزیابی اقدامات توسعه‌ای انجام شده نیز باشد.

مجری: موجودیتی حقیقی یا حقوقی است که متعهد می‌شود ارزیابی تأثیرات اجتماعی درخصوص یک اقدام توسعه‌ای را انجام دهد.

نظارت: عبارت از فعالیت‌هایی است که یک محقق یا شرکت مشاوره ای جهت تضمین کیفیت اجرای یک تحقیق انا انجام می‌دهد. نظارت به این منظور صورت می‌گیرد که محققان انا اصول علمی تحقیق، روش‌شناسی انا، و معیارهای کیفیت و اعتبار یافته‌های تحقیقات انا را رعایت کنند.

ناظر: فرد حقیقی یا موجودیتی حقوقی است که مکفل انجام دادن فعالیت‌های نظارت است. ناظر از جانب کارفرما برای نظارت بر مطالعه انا انتخاب می‌شود.

۱-۲- معیارهای انتخاب ناظران مطالعات انا:

اگرچه انا با محوریت علوم اجتماعی انجام می‌گیرد، لیکن فعالیتی بین‌رشته‌ای است و از روش‌شناسی خاصی پیروی می‌کند و از همین رو لازم است ناظران تحقیقات انا از توانایی‌ها و کیفیات مشخصی برخوردار باشند. ضروری است کارفرمایان تحقیقات انا از ناظرینی استفاده نمایند که دارای ویژگی‌های زیر باشند.

۱. داشتن مدرک دکتری یا اشتغال به تحصیل در مقطع دکتری در رشته های علوم اجتماعی. متخصصان جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی با گرایش‌های تخصصی در حوزه‌های توسعه و جامعه‌شناسی شهری از زمینه مساعدتری برای این کار برخوردار هستند. با این حال، متخصصان بقیه حوزه های علوم اجتماعی به شرط داشتن سابقه انجام تحقیقات انا می‌توانند نظارت بر طرح‌های مطالعاتی انا را انجام دهند.

۲. شرکت در کلوگاه‌های آموزش انا. ناظران باید در کارگاه‌های آموزش انا شرکت کرده و دارای گواهینامه گذراندن این دوره‌ها باشند. اساتید و محققانی که در این کارگاه‌ها شرکت نکرده‌اند لیکن دارای تألیفات معتبر - کتاب یا مقاله - در زمینه انا باشند، با تأیید اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران می‌توانند نظارت بر طرح‌ها را انجام دهند.

۳. آن دسته از محققان انا که یک طرح تحقیقاتی انا را به انجام رسانده اند در صورت تأیید اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری می‌توانند ناظر مطالعات انا باشند.

۴. ترجیحاً از ناظرانی استفاده شود که گرایش‌های کاربردی بیشتری در آثار علمی ایشان به چشم می‌خورد، علائق بین‌رشته‌ای دارند، و در سابقه آن‌ها همکاری با شرکت‌های مشاوره‌ای به چشم می‌خورد.

۲-۲- اصول رابطه کارفرما و ناظر

برای تضمین کیفیت اجرای تحقیقات، برقراری رابطه‌ای دقیق و تعریف شده میان کارفرما، مجری و ناظر مطالعه انا ضروری است. اصول رابطه میان کارفرما و ناظران مطالعات انا که ضروری است کارفرمایان بعد از انتخاب ناظران در انا اجرای آن‌ها حساسیت داشته باشند به این شرح است.

۱. کارفرما موظف است جلساتی تشکیل دهید و ضمن تشریح برداشت خود از مفهوم انا و مراحل انجام آن، و تعریف کردن انتظارات خود از مندرجات نهایی گزارش‌های انا، رابطه خود با ناظر را دقیقاً تعریف کند. از آن‌جا که ممکن است برداشت‌های متفاوتی از مطالعه انا و اهداف آن در بین محققان وجود داشته باشد، ضروری است که فهم مشترکی از ماهیت آن چه باید در فرایند مطالعه و نظارت محقق شود، بین کارفرما و ناظر شکل بگیرد.

۲. کارفرما باید متونی را که انتظار دارد مطالعه انا بر اساس روال‌ها و مراحل مندرج در آن‌ها انجام شود به ناظر معرفی کند و از ناظر بخواهد کیفیت فعالیت‌هایی را که در جریان مطالعه انجام می‌شوند بر اساس میزان تطابق با متون مذکور ارزیابی نماید. فهرستی از متونی که تا به حال به زبان فارسی ترجمه و تدوین شده است در اختیار اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری می‌باشد.

۳. کارفرما باید از محققان انا و ناظر یا ناظران بخواهد برنامه‌ای برای سازوکار ارتباطی میان محقق، ناظر، کارفرما و ذینفعان احتمالی تدوین به کارفرما ارائه کنند. تعامل و سازمان ارتباطی میان کارفرما، محقق، ناظر و ذینفعان، بخش مهمی از اناست و ناظران باید علاوه بر نظارت بر روال و مراحل اجرای مطالعه انا، بر نظام ارتباطی میان این عناصر نیز نظارت داشته باشند.

۴. ناظران موظفند در کلیه جلساتی که برای ارائه نتایج تحقیق به کارفرما و بقیه ذینفعان تشکیل می‌شود شرکت کنند. ناظران نیز در واقع باید تا اندازه زیادی در دفاع کردن از نتایج تحقیقات سهیم باشند. ایشان در تدوین چگونگی مشارکت ذینفعان در تولید و تفسیر داده‌ها سهیم داشته‌اند و شیوه اجرای مراحل انا به تأیید ایشان می‌رسد. بنابراین در هر گونه بررسی کیفیت گزارش‌ها و ارزیابی مشارکتی این گزارش‌ها در حضور ذینفعان یا نمایندگان آن‌ها، باید ناظران نیز حضور داشته باشند.

۲-۳- وظایف ناظر

هر مطالعه انا می‌تواند دارای ویژگی‌هایی خاص باشد که نمی‌توان همه آن‌ها را ذیل عنوان اصول کلی آورد، با این حال، ناظران مطالعات انا باید با توجه کردن به اصول زیر بر کیفیت مطالعات انا بیفزایند. آنچه در این‌جا تحت عنوان اصول نظارت آورده می‌شود، با در نظر گرفتن آن دسته از مطالعات انا که اصطلاحاً جامع و متوسط خوانده می‌شوند تدوین شده است. البته همه اصول به درجاتی برای کلیه مطالعات انا صادق است.

۱. انا دانش و ابزاری کاربردی است و از هم‌ین جهت تلاش‌هایی برای استانداردسازی آن صورت گرفته است. سازمان‌ها و کارفرمایان مطالعات انا، گاه به ضرورت‌های قانونی و گاه بر اساس رویه‌های مصوب خود، برداشت مشخصی از انا و رویه اجرای آن دارند. ضروری است ناظر قبل از آغاز فرایند اجرای مطالعه و نظارت بر آن، فرایند شفاف کردن برداشت خود، کارفرما و مجری از انا را انجام دهد و اسنادی را که قرار است بر مبنای آن انا و نظارت بر آن صورت گیرد تصریح کرده و بشناسد.

۲. ناظر ممکن است از مرحله نگارش پروپوزال مطالعه یا از زمان تصویب پروپوزال و عقد قرارداد با مجری انتخاب شود. اجرای بند قبل

در هر دو صورت ضروری است.

۳. ناظر موظف است بر اجرای شرح خدماتی که مجری نسبت به انجام آن متعهد شده است، مطابق با اصول روش شناسی انا و مبتنی بر متون و اسنادی که از سوی کارفرما به عنوان راهنمای انجام مطالعه انا تعیین شده اند و قبل از آغاز مطالعه در خصوص مبنا قرار دادن آن‌ها میان کارفرما، مجری و ناظر توافق شده است، نظارت کند.

۴. انا فرایندی میان رشته‌ای است و مجریان مطالعات انا فهرستی از محققانی را که تخصص های غیر از علوم اجتماعی دارند در پروپوزال‌های خود ارائه می‌کنند. ناظر باید بچگونگی استفاده از این متخصصان در فرایند تحقیق و تأثیر یافته‌های تحقیق - بالخصوص در مراحل ارزیابی نیاز به انا و دامنه‌یابی - بر استخدام و به‌کارگیری متخصصان حوزه‌های غیرعلوم اجتماعی در مطالعه انا نظارت داشته باشد. ناظران باید از مجریان بخواهند درباره سهم متخصصان دیگر در مطالعه صورت گرفته و یافته‌هایی که نتیجه مشارکت آنان در یک مطالعه بین رشته‌ای است به صراحت گزارش دهند.

۵. روال معمول تحقیقات اجتماعی به گونه‌ای است که محققان بعد از هر مرحله گزارش‌هایی را برای ناظران ارسال می‌کنند و معمولاً هزینه‌برترین مرحله یعنی جمع‌آوری داده‌ها بل‌حدافل هماهنگی با ناظران انجام می‌شود. از آن جا که بقیه تحقیقات اجتماعی در محیط ایران اهمیت کاربردی اندکی دارند، کارفرمایان و ناظران نیز به کیفیت داده‌های جمع‌آوری شده حساسیت زیادی ندارند. اما این مسأله درخصوص انا بسیار اهمیت دارد. کیفیت سنجش‌ها، پیش‌بینی‌ها و برآورد تأثیرات به کیفیت داده‌ها بستگی دارد. لذا قبل از آن که مجریان دست به جمع‌آوری اطلاعات بزنند، باید ناظر درباره تناسب اقلام اطلاعاتی، کیفیت اطلاعاتی که مد نظر است و برنامه‌ای که برای تحلیل آن‌ها تدوین شده (قصد دارند از آن‌ها چه استفاده‌ای کنند) اطمینان حاصل کند.

۶. ناظر موظف است گزارش‌های هر مرحله از مطالعه را دریافت نموده و آن‌ها را به لحاظ میزان تطابق با اصول روش‌شناسی مطالعات انا تطبیق دهد. نظارت ناظر در مورد رعایت موارد زیر در محتوا و شکل گزارش‌های انا ضروری است.

- محققان اجتماعی معمولاً به اشکال خاصی از گزارش‌های تحقیق و فصل‌بندی متداول عادت کرده‌اند که معمولاً شامل کلیات، مرور ادبیات، چارچوب نظری، روش‌شناسی و ارائه یافته‌هاست. این شکل گزارش‌ها برای مطالعات انا مناسب نیستند. بهترین شکل گزارش، تدوین بر اساس مراحل انجام اناست که در متون راهنمای مطالعات انا تدوین شده است. ناظر باید این نکته را قبل از انجام کار برای مجری مطالعه تصریح و بر آن تأکید کند و در هر گزارش بر رعایت شدن آن نظارت نماید.

- نیازمندی‌های کارفرما در بسیاری از گزارش‌های تحقیقات اجتماعی لحاظ نمی‌شود. فقدان لحاظ شدن نیازمندی‌های کارفرما در گزارش‌های انا به لحاظ ماهیت کاربردی آن‌ها، کل مطالعه را مخدوش می‌سازد. لذا ضروری است ناظران بر ویژگی‌هایی که سبب می‌شوند کاربردی بودن گزارش‌ها افزایش یابد نظارت دقیق داشته باشند: ۱- گزارش باید با فرهنگ سازمانی کارفرما تناسب داشته باشد، ۲- حجم و مندرجات گزارش‌ها بنا به مرتبه سازمانی مدیرانی که این گزارش‌ها را دریافت می‌کنند تنظیم شوند، ۳- ابزارهای بازنمایی - نقشه‌ها، جدول، نمودار، تصاویر - به خوبی در گزارش‌ها به کار گرفته شوند، ۴- تصاویر و فیلم‌ها نیز می‌توانند به اندازه گزارش‌های متنی ارزشمند باشند.

- ضروری است ناظر از ابتدا درخصوص ویژگی‌ها، مندرجات، تعداد و دوره‌های گزارش‌دهی به کارفرما و شیوه ارائه گزارش‌ها با مجریان به توافق برسد. چنین توافقی معمولاً در متن قرارداد گنجانده می‌شود لیکن بنا به ماهیت کار و در جریان مطالعه ممکن است تغییر این توافقات ضروری باشد.

- بخش مهمی از داده‌های مطالعات انا، کیفی هستند و کارفرمایان نیز معمولاً رویکرد مثبتی نسبت به این نوع داده‌ها و گزارش‌های مبتنی بر آن‌ها ندارند. ناظر باید بر چگونگی ارائه شدن این گزارش‌های کیفی به دقت نظارت کند و بکوشد مجری این داده‌ها را در مؤثرترین شکل به کارفرما گزارش کند.
- ۷. داده‌هایی که بر مبنای آن‌ها مطالعات انا صورت می‌گیرند، از منابع مختلف جمع‌آوری می‌شوند و شامل انواع کمی و کیفی می‌شود. ناظر باید به کنترل متقاطع داده‌ها حساس باشد، هم‌خوانی داده‌ها را بررسی کند، و مقایسه آن‌ها به قصد آشکار شدن وجوه مخ‌تلف تأثیرات اقدام تحت مطالعه را انجام دهد.
- ۸. انا فرایندی مشارکتی است که در متون راهنمای انجام مطالعات انا اصول و شیوه‌های تحقیق مشارکتی بودن آن تشریح شده است. ناظر باید به گونه‌ای بر انجام مطالعه انا نظارت کند که مشارکتی بودن تحقیق تضمین شود. ماهیت مشارکتی انا و اصول آن در متون راهنمای مطالعات انا تشریح شده است.
- ۹. روال معمول و غالب نظارت تحقیقات، ارتباط غیرفعال میان ناظران و مجریان مطالعات و صرفاً دریافت و داوری گزارش‌های تحقیق است. این شیوه ادا برای انا مناسب نیست. ناظر باید در مواردی که طرحی مطالعه می‌شود، منطقه اجرای طرح را مشاهده کند، در جلسات فعالیت‌های مشارکتی انا به صورت دوره‌ای شرکت کرده یا حداقل فیلم‌هایی را که از این جلسات تهیه می‌شود مشاهده کند، و فعالانه برای مرتبط ساختن ایده‌های محققان با نظرات ذینفعان و کارفرما تلاش نماید. ناظر نه فقط ناظر بر رعایت اجرای مراحل انا، بلکه بر رعایت اصول ارتباط میان کارفرما، مجری تحقیق و ذینفعان نیز نظارت می‌کند.
- ۱۰. ناظر باید گزارش‌های تحقیق را در پایان هر مرحله از مراحل انا دریافت کرده و نتیجه را در جلساتی با حضور نماینده کارفرما و محقق بررسی نماید.
- ۱۱. با توجه به سابقه انواع مشخصی از تحقیقات اجتماعی در ایران که در آن‌ها نظرسنجی و پیمایش غلبه داشته‌اند، محتمل است که مطالعات انا به نظرسنجی‌ها نزدیک شوند. متون انا به شدت بر تمایز میان نظرسنجی و مطالعات انا تأکید کرده‌اند اما کماکان انا نوباست و این خطر وجود دارد که مجریان مجموعه‌ای از پیمایش‌های نگرش‌های شهروندان را به جای انا انجام دهند. اگرچه پیش فرض آن است که مجریان تحقیقات بر این مهم واقف هستند اما ناظر باید از آگاهی مجری بر این تمایز در ابتدای مطالعه اطمینان حاصل کند و بر رعایت این تمایز در کل جریان مطالعه نظارت داشته باشد.
- ۱۲. آگاه شدن ذینفعان از تأثیرات اقدامات توسعه‌ای بر منافع‌شان، و تضمین رعایت یافته‌های انا از سوی حامیان اقدامات توسعه‌ای به چگونگی انتشار یافته‌های هر مرحله از انا و دخیل کردن ذینفعان در این اطلاعات بستگی دارد. ناظر باید از ابتدای فرایند مطالعه، درخصوص چگونگی انتشار یافته‌ها در هر مرحله و به ضرورت روال اجرای مطالعه، با کارفرما و مجریان تحقیق به توافق برسد و بر انتشار یافته‌ها مطابق اصول تدوین شده نظارت کند.
- ۱۳. ناظر موظف است پس از بررسی گزارش‌های مجری و اطمینان از تطابق داشتن گزارش‌ها با کلیه مقتضیات یک مطالعه انا و آنچه که در بندهای قبلی به آن اشاره شد، تأییدیه گزارش جهت پرداخت‌های مالی و بقیه ملاحظات مندرج در قرارداد میان کارفرما و مجری را به مجری ارسال نماید.
- ۱۴. ناظر باید بر انجام مطالعه در چارچوب زمانبندی مشخص شده در قرارداد نظارت کند.
- ۱۵. ناظر نمی‌تواند بدون کسب مجوز از کارفرما تمام یا بخشی از قرارداد نظارت خود را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر

واگذار نماید.

۱۶. ناظر متعهد می گردد کلیه اسناد و مدارک حاصل از اجرای پروژه موضوع قرارداد را تحویل کارفرما داده و کپی برداری از نتایج پژوهش یاد شده نیز بدون کسب مجوز از کارفرما ممنوع است.

۱۷. بنا به مفاد قراردادهای انجام مطالعات اتم، مجریان موظف اند حداقل یک مقاله علمی - پژوهشی با استانداردهای علمی کافی از گزارش‌های تحقیقات اتم استخراج نمایند و تسویه حساب با مجریان منوط به انتشار این مقالات است. نظارت بر کیفیت مقاله، و تطابق داشتن آن با محتوای گزارش‌های اتم با ناظر است. مجری در صورتی می‌تواند مقاله را برای انتشار به مجلات ارسال نماید که قبل از آن محتوای مقاله به تأیید ناظر رسیده باشد.

۲-۴- توصیه‌هایی به ناظر:

۱. اتم مطالعه‌ای بین‌رشته‌ای است و نظارت باکیفیت بر آن مستلزم داشتن حداقل‌هایی از دانسته‌ها درباره حوزه خاصی - برای مثال کشاورزی، سدسازی، توسعه شهری، توسعه صنایع نفت و گاز و ... - است که اقدام توسعه‌ای در آن حوزه انجام می‌گیرد. ناظران باید دانسته‌های خود درباره این حوزه را گسترش ده. ناظران می‌توانند به تدریج برای نظارت بر مطالعات اتم در نوع خاصی از اقدامات توسعه‌ای متخصص شوند.

۲. ناظر باید فهرستی از مقولاتی که انتظار می‌رود یک مطالعه اتم به آن‌ها بپردازد - و در متون راهنمای انجام مطالعات اتم به دقت تشریح شده‌اند - تهیه کند و میزان تطابق مطالعه تحت نظارت خود با این فهرست را دائم کنترل نماید. گزارش‌های دقیقی درخصوص موارد عدم مطابقت گزارش‌های مجری با چارچوبی که از ابتدا بر سر آن میان کارفرما، مجری و ناظر توافق شده است به کارفرما ارائه کند.

۳. داشتن آشنایی از نتایج مطالعات اتم در حوزه فعالیت‌های توسعه‌ای سازمانی که ناظر را برای نظارت بر یک مطالعه اتم برگزیده است، ذخیره مناسبی برای ارتقای ظرفیت سازمان در شناخت تأثیرات اجتماعی مداخلات توسعه‌ای و مقابله با تأثیرات منفی است. بنابراین مناسب است ناظر از سازمان بخواهد در قراردادهایی که با محققان یا شرکت‌های مشاوره اتم منعقد می‌کند، بردهایی درخصوص الزام مجری به تدوین مقالاتی با قالب مشخص - برای مثال علمی و پژوهشی - برای نگهداری در آرشیو سازمان، و انتشار در مجلات تخصصی اتم بگنجانند. در صورتی که معیارهای مربوط به رعایت اصول مدیریت تأثیرات اجتماعی اقدامات توسعه‌ای در ارزشیابی‌هایی که درباره سازمان صورت می‌گیرد اهمیت دارد، انتشار مقالات یا کتاب‌هایی که حاصل مطالعات اتم روی اقدامات توسعه‌ای سازمان هستند، به ارتقای سطح مدیریت سازمان کمک زیاد می‌کند. ناظر نیز باید از ابتدا مجری را به جهت هدایت کند که آثاری برای انتشار از درون تحقیقات اتم بیرون آید.

۴. ناظر باید غیر از تعهد حرفه‌ای خود، به عنوان عضوی از اجتماع علمی اتم هم به دقیق و باکیفیت انجام شدن اتم حساسیت داشته باشد. هر مطالعه باکیفیت یعنی تضمین بیشتری برای توسعه اتم، اثبات توانمندی‌های علوم اجتماعی و مطالعات بین‌رشته‌ای مبتنی بر این علوم، و فراهم آمدن فرصت‌های بیشتری برای مطالعه و کار برای ناظر است.

فصل سوم: غربالگری و سطح بندی مطالعات ا تا :

تعریف مفاهیم:

غربالگری: منظور از غربالگری در این آیین‌نامه تعیین، تفکیک و تشخیص پروژه‌هایی است که به دلیل تاثیرات اجتماعی نیازمند انجام مطالعات ا تا می‌باشند. در فرایند غربالگری پروژه‌هایی که تاثیرات اجتماعی ضعیف و خیلی کم دارند از فرایند انجام مطالعات ا تا خارج می‌گردند.

سطح بندی: منظور از سطح بندی مطالعات ا تا، تعیین حجم و گستردگی انجام مطالعات ا تا می‌باشد. سطح انجام ا تا براساس وسعت، عمق و سطح تاثیر پروژه هدف می‌باشد.

۳-۱ - پروژه‌های نیازمند انجام ا تا:

تعیین پروژه‌های نیازمند ا تا برعهده شورای علمی ا تا می‌باشد. معیارهای مورد نظر برای پروژه‌های نیازمند ا تا عبارتند از:

۱. میراث فرهنگی و تاریخی
۲. تغییر قیمت املاک، خدمات و کالاها
۳. آسیب‌های اجتماعی
۴. نابرابری اقتصادی و اجتماعی
۵. فراغت و تفریح
۶. ساختار قدرت
۷. شبکه‌های اجتماعی و خویشاوندی
۸. جمعیت و ترکیب جمعیتی
۹. زیرساخت‌های اجتماع
۱۰. تعارضات اجتماعی
۱۱. روابط خانوادگی
۱۲. منظر شهری
۱۳. معیشت و اشتغال
۱۴. هویت محله‌ای و فرهنگی
۱۵. امنیت اجتماعی و انتظامی
۱۶. سلامت و رفاه
۱۷. بار ترافیکی

۳-۲- سطح بندی پروژه های حوزه اتا:

با توجه با اولویت بندی پروژه های نیازمند اتا می توان سطوح انجام پروژه اتا را ۴ بخش دسته بندی نمود:

۱ - پروژه جامع^۱

۲ - پروژه متوسط^۲

۳ - پروژه محدود^۳

۴ - پروژه کوچک^۴

تبصره ۱: لازم به یادآوری است که هر یک از سطوح مذکور امکان انجام به صورت اضطراری را دارند، یعنی انجام ارزیابی اجتماعی در مدت زمان کمتر.

تبصره ۲: در انجام پروژه ها به صورت اضطراری کارفرما می تواند هزینه پروژه را حداکثر تا ۲۰ درصد افزایش دهد.

۳-۳- زمانبندی و قیمت گذاری انجام اتا:

زمانبندی و قیمت گذاری انجام پروژه ها مبتنی بر سطوح مختلف اتا می باشد که در بالا به آن اشاره شد.

۱ - زمانبندی :

۱ + برای انجام پروژه های جامع زمان ۴ تا ۶ ماه کافی به نظر می رسد.

۱ ۴ برای انجام پروژه های متوسط زمان ۲ تا ۴ ماه کافی به نظر می رسد.

۱ ۳ برای انجام پروژه های محدود زمان ۱ تا ۲ ماه کافی به نظر می رسد.

۱ ۴ برای انجام پروژه های کوچک زمان ۱۵ تا ۳۰ روز کافی به نظر می رسد.

۲ - قیمت گذاری:

۲ + برای پروژه جامع بین ۳۰ تا ۴۰ میلیون تومان.

۲ ۴ برای پروژه متوسط بین ۱۵ تا ۳۰ میلیون تومان.

۲ ۳ برای پروژه محدود بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان.

۲ ۴ برای ارزیابی تاثیر کوچک بین ۴ تا ۱۰ میلیون تومان.

تبصره ۳: قیمت تعیین شده برای سال ۱۳۸۹ می باشد.

^۱ - Comprehensive

^۲ - Medium

^۳ - Limited

^۴ - Mirco

فصل چهارم: شرح خدمات مطالعات انا:

تعریف مفاهیم:

شرح خدمات: تعیین مجموعه اقدامات اجرایی که در فرآیند انجام انا لازم است انجام گیرد.

۴-۱- وظایف مجری قبل از اجرا:

۴ + ۴ مجری مطالعه انا باید مطمئن شود که بین خود، ناظر و کارفرما فهم مشترکی از انا و اهداف آن وجود دارد.
۴ + ۴ مجری باید مطمئن شود درخصوص متون، معیارها، و روش شناسی خاصی که حاکم بر مطالعه است با ناظر به توافق رسیده است. متون مختلف ممکن است برداشت‌های متفاوتی از انا ارائه کنند، مراحل آن را به گونه‌های متفاوتی معرفی نمایند و در نهایت به نتایج متفاوتی نیز بینجامند. لذا ضروری است مجری قبل از اجرای تحقیق بر سر اصول انجام کار با ناظر و کارفرما به توافق برسد.

۴ + ۴ مجری باید قبل از انجام کلیه مراحل، بالاخص مواردی که هزینه قابل توجهی در بر دارند و ممکن است بعد از هزینه کردن و تأیید نشدن فعالیت توسط ناظر، مشکلاتی بروز کند، فعالیت‌های خود را با ناظر هماهنگ کند
۴ + ۴ مجری باید بکوشد تا ارتباطات تعریف شده، منظم و حداکثری برای همکاری با ناظر تعریف کند. مجری باید حداکثر تلاش خود را به خرج دهد تا ناظر در جریان انجام تحقیق به صورت فعال شرکت داشته باشد و نه آن که صرفاً در مرحله بررسی و مطالعه گزارش مراحل کار در جریان فرایند تحقیق و نتایج آن قرار گیرد
۴ + ۵ محقق یا مجری مطالعات انا موظف است براساس سطح پروژه و نوع آن از تیبهای تخصصی مورد نیاز استفاده کند

۴-۲ شرح خدمات:

مراحل انجام انا نیز همانند روش و فعالیت‌ها و تیم ارزیابی لثیر متناسب با سطح انجام انا متفاوت است.

مرحله اول:

۱ + ۴ توصیف و شناسایی ابعاد پروژه شامل: جایگاه پروژه در اسناد فرادستی، شرح محل استقرار، اهم کاربری‌های زمین‌های اطراف، سازمان‌های و نهادهای مستقر در اطراف، کاربری‌های پروژه برای محله/ناحیه/منطقه/شهر، تشریح برنامه‌های عمرانی و ...

۱ + ۴-توصیف و شناسایی اجتماع محلی متأثر از پروژه: برگزاری جلساتی با مدیران محلی و کسانی که قادرند اطلاعاتی درخصوص اجتماع محلی و وضعیت آن ارائه کنند؛ تدوین طرحی برای جلب همکاری مردم در انجام انا.

۱ + ۳-شناسایی ذینفعان و بازندگان طرح توسعه‌ای در اجتماع محلی.

۱ + ۴ طراحی و تدوین پرسشنامه و سوالات مصاحبه های کیفی، ابزار تحلیل نهادی و مشخص نمودن اسناد و مدارک و آمارهای لازم برای بررسی.

مدت زمان لازم براین این کار تقریباً یک چهارم زمان مقرر شده برای انجام پروژه است.

مرحله دوم:

۱-۲- نمونه‌گیری بخش پیمایش،

۲-۲- تعیین و شناسایی مطلعین جهت انجام مصاحبه،

۳ ۴- تعیین گروه‌های اجتماعی مورد نظر برای انجام مصاحبه گروهی و محل انجام آن

۴ ۴- تعیین نهادها و سازمان‌هایی که باید در تحلیل نهادی مورد بررسی قرار گیرند

مدت زمان لازم براین این کار یک دهم زمان انجام آن می باشد

مرحله سوم جمع آوری داده‌ها:

۳ ۴- انجام پرسشنامه خانوار و جمع آوری داده‌های پایه‌ای

۳ ۴- انجام مصاحبه‌های عمیق و گروهی

۳ ۳- انجام تحلیل نهادی

۳ ۴- انجام پیمایش خدمات شهری

۳ ۵- بررسی مدارک و جمع آوری آمارهای مورد نیاز

مدت زمان لازم براین این کار دو ششم زمان انجام آن می باشد.

مرحله چهارم تجزیه و تحلیل اطلاعات و ارائه گزارش نهایی:

در این بخش داده‌های بدست آمده به طور جداگانه تجزیه و تحلیل می‌گردد.

۴ ۴- تجزیه و تحلیل داده‌های پایه‌ای حاصل از پرسشنامه، حاصل از مطالعات کیفی مبتنی بر اولویت بندی مشکلات و

نیازها، حاصل از تحلیل نهادی، حاصل از پیمایش خدمات شهری و تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل مدارک و اسناد.

۴ ۴- ترکیب نتایج حاصل از بخش‌های مختلف با یکدیگر :

۴ ۴- تحلیل آثار پروژه بر ساختارهای اجتماعی و سبک زندگی

۴ ۴- تحلیل آثار پروژه بر وضعیت فرهنگی اجتماع محلی

۴ ۵- تحلیل آثار پروژه بر اجتماع محلی و زیر ساخت‌های آن

۴ ۶- تحلیل آثار پروژه بر امنیت و کیفیت زندگی بازندگان و برندگان پروژه

۴ ۷- تحلیل آثار پروژه بر سلامت بازندگان و برندگان پروژه

۴ ۸- تدوین توصیه‌هایی برای تقویت آثار مثبت و کاستن از عوارض منفی ناشی از اجرای سیاست، برنامه و پروژه.

۴ ۹- پیشنهادها اقدامی برای جبران خسارات وارده به ذینفعان متأثر از پروژه

۴ ۱۰- ارائه ارزیابی تاثیرهای سه گانه مدیران، مجریان و شهروندان

مدت زمان لازم براین این کار دو ششم زمان انجام آن می باشد.

فصل پنجم: تدوین گزارش نهایی:

گزارش پیوست اجتماعی مهمترین خروجی مطالعه ی ارزیابی تاثیرات اجتماعی است و لازم است در ت هیهی آن، معیارهای ساختاری و محتوایی خاص و نیازهای مخاطبان در نظر گرفته شود . تعیین ساختار و محتوای ترجیحی گزارش های پیوست اجتماعی در این آیین نامه در راستای کاربردی کردن نتایج این مطالعات و هویت بخشیدن به این مطالعات با ایجاد وحدت رویه در تنظیم گزارش ها انجام گرفته است . الگوی پیشنهادی ساختار و محتوای گزارش پیوست اجتماعی در این آیین نامه بیشتر با تکیه بر ارزیابی تاثیر اجتماعی قبل از اجرا تهیه شده است . با این وجود با اعمال برخی تغییرات محدود برای تهیه ی گزارش های سایر انواع ارزیابی تاثیرات اجتماعی (حین و پس از اجرا) نیز قابل استفاده است . بر پایه ی چارچوب پیشنهادی حاضر، یک گزارش پیوست اجتماعی باید از حیث ساختاری دارای بخش های زیر باشد و در تهیه ی محتوای هر بخش از گزارش نکات محتوایی و تحلیلی خاصی مورد توجه قرار گیرد

اصول کلی نگارش گزارش نهایی:

- ۱- مستند سازی بخش ها در گزارش
- ۲- توجه به اصل خلاصه نویسی و ایجاز در گزارش
- ۳- اصل حذف داده های زائد
- ۴- در ابتدای هر بخش توضیحات مربوط به روش دستیابی به داده های آن بخش آورده شود.
- ۵- گزارش اصلی حداکثر ۷۰ صفحه در فونت ۱۴ با ۲۵ خط در صفحه باشد (به استثنای بخش ضمائم).

خلاصه ی مدیریتی:

خلاصه ی مدیریتی بخشی از گزارش پیوست اجتماعی است که برای استفاده مدیران و تصمیم گیرندگان و نیز اطلاع گروه های ذینفع توسط تیم تحقیق تهیه می شود. از این رو باید با ادبیات و نگارش غیرفنی تهیه شده و از چند صفحه تجاوز نکند در واقع خلاصه ی مدیریتی، چکیده ی گزینشی از بخش های مختلف گزارش پیوست اجتماعی و یافته های کلیدی است که اطلاعات مورد نیاز برای تصمیم گیری در ارتباط با مدیریت پیامدهای اجتماعی پروژه را در اختیار مخاطبان قرار می دهد و لازم است به شیوه ای تهیه شود که مستقل از گزارش کامل پیوست اجتماعی قابل فهم و است فاده باشد. مهم ترین محورهایی که باید در خلاصه ی مدیریتی گنجانده شوند عبارتند از:

- ۱- معرفی پروژه مورد مطالعه و محل احداث و استقرار آن (حداکثر ۱ صفحه).
- ۲- مهمترین پیامدهای اجتماعی پروژه (حداکثر ۴ صفحه).

۵ ۴ - فهرست مطالب:

شامل فهرست مطالب، جداول و اشکال و نقشه‌های مربوطه باشد.

۵ ۴ - مقدمه:

هدف از تنظیم بخش مقدمه، به طور کلی معرفی و توجیه مطالعه ی ارزیابی تاثیرات اجتماعی پروژه ی مورد بررسی است و انتظار می‌رود خواننده‌ی گزارش با مطالعه‌ی این بخش تصویر روشنی از مساله، ضرورت و اهداف تحقیق، روش انجام پژوهش و ساختار گزارش بدست بیاورد.

۵ ۳ - معرفی پروژه‌ی مورد مطالعه:

در این بخش باید توصیف دقیقی از جوانب مختلف پروژه ارائه شود و از توضیحات اضافی که ارتباطی با پیامدهای اجتماعی پروژه ندارند خودداری شود. محقق در این بخش باید با استفا ده از نتایج بررسی اسناد سازمانی و فنی پروژه، نقشه ها و دیگرام‌ها، مصاحبه با مجریان و طراحان پروژه و مشاهدات میدانی اطلاعات زیر را در ارتباط با پروژه‌ی مورد مطالعه ارائه کند:

- ۱- معرفی سازمان و نهاد مجری پروژه.

- ۲- ضرورت اجرا و اهداف پیش‌بینی شده و مورد انتظار پروژه و تعیین شاخص‌های تاثیرگذاری پروژه در اجتماع محلی.

- ۳- دامنه‌ی جغرافیایی و اجتماعی پیش‌بینی شده برای توزیع نتایج مورد انتظار پروژه.

- ۴- محل استقرار پروژه و اهم کاربری‌های اطراف پروژه، تعیین استقرار فضایی کاربری‌های مشابه پروژه.

- ۵- فعالیت‌های اصلی و جانبی پروژه و مراحل اجرایی و ترتیب زمانی اجرای آنها.

- ۶- زمانبندی اجرای طرح و وضعیت پیشرفت پروژه.

- ۷- جایگاه مردم و گروه‌های ذینفع در طراحی پروژه و ارائه نتایج مطالعات نیازسنجی یا امکان‌سنجی پروژه (در صورت وجود).

- ۸- مکانیسم‌ها و برنامه‌های جبرانی پیش‌بینی‌شده در پروژه برای گروه‌های بازنده.

- ۹- مهم‌ترین ریسک‌های پروژه از نظر طراحان و مجریان پروژه.

- ۱۰- روش‌های جایگزین پیش‌بینی شده برای طراحی و اجرای پروژه.

- ۱۱- معرفی گروه‌های ذینفع پروژه.

۵ ۴ - توصیف محیط اجتماعی اجرای پروژه:

در این بخش از گزارش شرایط اقتصادی و اجتماعی محیط دریافت کننده ی تغییر توصیف می شود. در واقع شناسایی مرزهای اجتماعی تاثیرات پروژه و بیان مشخصات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی اجتماع تحت تاثیر پروژه و روندهای حاکم بر آن که حاصل اجرای مراحل دامنه یابی و گردآوری داده های پایه ای است و توصیف کننده ی وضعیت موجود جامعه است در این بخش گزارش خواهد شد. این توصیف از اجتماع تحت تاثیر، از طریق مطالعات کتابخانه ای و اسنادی، اجرای پیمایش، مصاحبه با مطلعان کلیدی، برگزاری جلسات بحث گروهی و مشاهدات میدانی انجام خواهد گرفت. مهمترین داده هایی که متناسب با نوع پروژه مورد مطالعه باید در این بخش از گزارش ارائه شوند عبارتند از:

- ۱- توصیف ویژگی ها و تحرکات جمعیتی اجتماع تحت تاثیر پروژه بویژه با تمرکز بر کاربران یا گروههای سنی هدف پروژه
- ۲- توصیف و تعیین مرزهای اجتماع تحت تاثیر پروژه
- ۳- توصیف وضعیت زیرساخت های ضروری اجتماع و همچنین توصیف زیرساخت های با کاربری مشابه و تحلیل های نهادی.
- ۴- توصیف وضعیت اقتصاد محله و ساختار شغلی و الگوهای کاربری زمین در محدوده ی تحت تاثیر پروژه.
- ۵- شناسایی و توصیف تنوع فرهنگی و زبانی و همچنین شبکه ی روابط غیررسمی و پنهان قدرت در محله.
- ۶- شناسایی ریزهای اجتماع مورد نظر و بویژه گروه های هدف طرح و اولویت بندی این نیازها در ارتباط با موضوع پروژه
- ۷- تحلیل تجربه ی مواجهه با پروژه های توسعه ای در حوزه ی نفوذ پروژه.
- ۸- توصیف وضعیت موجود و روندهای متغیرهای اصلی مربوط به حوزه های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی که از اجرای پروژه تاثیر خواهند پذیرفت.
- ۹- نتایج حاصل از مرحله جلب مشارکت عمومی.

۵ ۵ - پیامدهای اجتماعی پروژه:

- این بخش به گزارش پیامدهای اجتماعی مثبت و منفی ناشی از اجرای پروژه اختصاص دارد. محقق در این قسمت از گزارش نتایج حاصل از شناسایی، پیش بینی و برآورد پیامدها و تعیین پیامدهای مهم را ارائه می کند. نکته ی مهم در بیان پیامدها، ضرورت تمرکز بیشتر محقق بر پیامدهای منفی و ناخواسته است چرا که غفلت و یا تاکید کم بر پیامدهای منفی، با خصلت ذاتی و انتقادی گزارش های ارزیابی پیامد اجتماعی منافات دارد و گزارش ارزیابی اجتماع را غیرموثر و ناکارآمد خواهد کرد. اطلاعاتی که به طور معمول در این بخش گنجانده می شوند، عبارتند از:
- ۱- روش های مورد استفاده جهت شناسایی، برآورد و پیش بینی پیامدها.
 - ۲- طبقه بندی پیامدهای شناسایی شده از حیث موضوع و ماهیت و بیان سایر مشخصات مانند شدت، مکان و زمان بروز، چرایی، بازگشت پذیری، احتمال وقوع و اهمیت آنها.
 - ۳- تفکیک پیامدها به تفکیک دوره های قبل از اجرا، حین اجرا و پس از اجرای پروژه
 - ۴- تحلیل گروه های ذینفع و الگوی توزیع پیامدهای مثبت و منفی در گروه های ذینفع (برندگان و بازندگان پروژه)

۵ - معرفی مدل تحلیلی تاثیرات و پیامدها.

۶ - محدودیت‌های برآورد و پیش‌بینی پیامدها.

۷ - تعیین پیامدهای مهم و معیارهای تعیین اهمیت پیامدها.

۸ - ارائه سناریوهای سه گانه.

۶ ۵ - برنامه‌ی مدیریت پیامدها:

در بخش ششم گزارش راهکارهای تیم تحقیق برای کاهش تبعات منفی پروژه و تقویت آثار مثبت ارائه می شود. لازم است راهکارهای اصلاحی و جبرانی ارائه شده به تفکیک و به تفصیل و با بیان شرایط اجرای مطلوب و موثر آنها و پیامدهای احتمالی این اقدامات مورد اشاره قرار گیرند

۷ ۵ - نتیجه‌گیری و بحث:

بخش خلاصه و نتیجه‌گیری مشتمل بر مرور مساله و فرایند تحقیق و بررسی عمیق تر و تفصیلی‌تر پیامدهای شناسایی شده و روابط بین آنها و در نهایت بیان راهکارهای پیشنهادی است . نکته‌ی مهم در تهیه‌ی این بخش، ضرورت تلاش برای ارائه‌ی تحلیل‌های کلان و بین‌رشته‌ای از بروز پیامدها و ارائه‌ی الگویی از بروز پیامدهای اجتماعی در پروژه‌های مشابه پروژه‌ی مورد بررسی است. بدیهی است تکرار مطالب ارائه شده در بخش‌های قبل نمی‌تواند تامین‌کننده هدف این بخش باشد. انتظار می‌رود محقق در این بخش به یک نظامی از شرایط بروز پیامدها و مدل ترجیحی مدیریت این پیامدها در پروژه‌ی مورد مطالعه بپردازد که بتوان از آن برای بهبود مطالعات آتی و توسعه‌ی حوزه‌ی ارزیابی تاثیرات اجتماعی با توجه به مدل ها و داده‌های بومی استفاده کرد.

۸ ۵ - ضمایم:

آخرین بخش گزارش، ارائه‌ی داده‌ها و مستندات است که ارائه‌ی آنها در متن گزارش به انسجام آن لطمه می‌زند و در صورت نیاز خواننده می‌تواند به آن مراجعه کند. به‌شماره‌ها، تصاویر، مصاحبه‌نامه‌ها، نقشه‌ها و ... از جمله اسنادی هستند که می‌توان آنها را در بخش ضمایم ارائه کرد. لازم به ذکر است گزارش‌های کامل مرحله‌ای در پایان در قسمت ضمیمه قرار می‌گیرند.

فصل ششم: انعقاد قراردادهای مطالعات اتا:

این فصل جهت ایجاد وحدت رویه و هماهنگی بیشتر در شهرداری تهران در زمینه قراردادهای ارزیابی اجتماعی می باشد. واحدهای مسئول اجرای مطالعات اتا ملزم به رعایت بندهای مطرح شده در این فصل می باشند در حال حاضر در بیشتر مناطق فرایند عقد قراردادها براساس قراردادهای منعقد شده با پیمانکاران است. فرایند عقد قرارداد، شرایط انجام، کسورات و سایر موارد مطالعات اتا متفاوت از قراردادهای پیمانکاری می باشد. براین اساس موارد زیر باید مورد نظر قرار گیرد:

- ۱- قرارداد مطالعات اتا فقط با مجریان و ناظری منعقد می گردد که دارای تخصص لازم باشند و دارای مجوز انجام این نوع مطالعات از سوی اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی باشند
- ۲- تعیین هزینه و زمانبندی مطالعات اتا در چارچوب قوانین اعلام شده (طرح جامع، متوسط، محدود و کوچک) با پروپوزال مجری و تایید ناظر صورت می گیرد بنابراین نیازی به کمیسیون تعیین قیمت و مناقصه نیست.
- ۳- ناظرین و مجرکن مطالعات اتا در هر سال کاری موظف به رعایت سقف تعداد پروژه ها مطابق با آیین نامه های اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی می باشند.
- ۴- واحدهای مسئول اجرای مطالعات اتا موظفند کلیه قراردادهای منعقد شده با مجریان و ناظرین مطالعات اتا را در مدت یک هفتاد و دو روز بعد از انعقاد به اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی اعلام کنند.

۶-۱- بندهای مربوط به وظایف و تعهدات کارفرما در قرارداد:

- ۱- کارفرما موظف است قرار داد پژوهشی را با محقق دارای مجوز از سوی اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی منعقد و پی گیری نماید.
- ۲- کار فرما موظف است که در انعقاد قرار داد فرم شرح خدمات و فرم زمانبندی را به امضاء مجری برساند و آن را ضمیمه قرار داد نماید و مطابق با آن از مجری گزارش دریافت نماید.
- ۳- کارفرما موظف است براساس فرم زمانبندی و درصد هزینه هر مرحله مطابق با ماده چهار قرار داد پژوهشی (ضمیمه) عمل نماید و در صورت عدم رعایت این زمان بندی و پرداخت از سوی کارفرما زمان تاخیر به کل مدت قرار داد افزوده می گردد.
- ۴- کارفرما موظف است چارچوب قیمت و زمانبندی تایید شده (مطابق فصل غربالگری و سطح بندی مطالعات اتا) از سوی اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی را در انعقاد قرار داد رعایت نماید.
- ۵- کارفرما موظف است با فرد دارای مجوز از سوی اداره کل به عنوان ناظر علمی اتا قرار داد منعقد نماید و هزینه های مربوطه را متقبل شود.
- ۶- کارفرما موظف است تاییدیه تمامی مراحل ۴ گانه تحقیق اتا را از سوی ناظر داشته باشند
- ۷- کارفرما موظف است نسخه نهایی اتا و فایل الکترونیکی آن را در اختیار اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی قرار دهد

۶-۲- بندهای مربوط به وظایف و تعهدات ناظر در قرارداد:

- ۱- ناظر موظف است مطابق با زمانبندی و شرح خدمات محقق، مراحل ۴ گانه را نظارت و نظرات خود را به محقق و کارفرما اعلام نماید.
- ۲- ناظر موظف است پروپوزال و گزارش های مرحله ای مجری را در مطالعات کوچک حداکثر در ۲ روز کاری، در مطالعات محدود حداکثر در ۴ روز کاری، در مطالعات متوسط حداکثر در ۵ روز کاری، در مطالعات جامع حداکثر در ۷ روز کاری پس از دریافت تایید نماید. عدم تایید گزارش در زمان مقرر شده به منزله تایید آن گزارش می باشد.
- ۳- ناظر مسئول کنترل و نظارت بر فرآیند انجام و محتوای طرح پژوهشی موضوع است.
- ۴- ناظر موظف به پیگیری و دریافت گزارش پیشرفت کار در هر مرحله و گزارش نهایی طرح پژوهشی موضوع قرارداد است.
- ۵- ناظر موظف است در جلسات ارائه گزارش پیشرفت کار توسط مجری طرح شرکت نماید.
- ۶- ناظر موظف است نظرات کارفرما به همراه پیشنهادات خود جهت اصلاح مرحله به مرحله گزارش تحقیق را به مجری طرح انتقال دهد.
- ۷- ناظر نمی تواند بدون کسب مجوز از کارفرما تمام یا بخشی از قرارداد نظارت خود را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر واگذار نماید
- ۸- ناظر متعهد می گردد کلیه اسناد و مدارک حاصل از اجرای پروژه موضوع قرارداد را تحویل کارفرما داده و کپی برداری از نتایج پژوهش یاد شده نیز بدون کسب مجوز از کارفرما ممنوع است
- ۹- بررسی گزارش پیشرفت کار هر مرحله و گزارش نهایی و مقاله مستخرج از گزارش نهایی بر عهده ناظر طرح موضوع قرارداد می باشد.

۶-۳- بندهای مربوط به وظایف و تعهدات مجری در قرارداد:

۱. مجری متعهد است گزارش هر مرحله از پروژه را قبل از اتمام زمان تعیین شده در جدول زمانبندی اجرا و به تایید ناظر برساند.
۲. مجری متعهد است گزارش هر مرحله را پس از اخذ تاییدیه ناظر، تحویل کارفرما نماید.
۳. مجری موظف است پیشنهادات و اصلاحات ناظر را در مورد پروپوزال و گزارش های مرحله ای را در مطالعات کوچک حداکثر در ۲ روز کاری، در مطالعات محدود حداکثر در ۴ روز کاری، در مطالعات متوسط حداکثر در ۵ روز کاری، در مطالعات جامع حداکثر در ۷ روز کاری پس از دریافت اعمال به ناظر ارجاع دهد. در صورتی که پس از ۳ بار هنوز ناظر از اصلاحات اعمال شده راضی نباشد و مجری نظرات ناظر را اعمال نکرده باشد. ناظر دوم بهای حل اختلاف انتخاب می گردد، در صورتی که ناظر دوم نظرات ناظر اول را تایید نماید مجری از انجام پروژه مربوطه کنار گذاشته می شود و در صورتیکه ناظر دوم نظرات مجری را تایید نماید ناظر آن پروژه کنار گذاشته می شود و پروژه به ناظر دیگر محول می گردد.

۴. کلیه هزینه‌های ناشی از انجام موضوع قرارداد به عهده محقق می‌باشد.

۵. مجری متعهد است در جلسات کلشناسی پروژه که حسب نظر ناظر و کارفرما تشکیل می‌گردد حضور یابد.

۶. مجری نمی‌تواند اجرای تمام یا قسمتی از این قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر واگذار نماید

۷. مجری متعهد می‌گردد کلیه اسناد حاصل از اجرای پروژه و مربوط به موضوع قرارداد را به کارفرما تحویل نماید و کپی

برداری از نتایج پژوهش بدون کسب اجازه کتبی از کارفرما نایستی انجام پذیرد

۸. مجری موظف است گزارش نهایی تایید شده توسط ناظر را باکیفیت مناسب تایپ در ۲ نسخه تحویل کارفرما نماید

۹. مجری موظف است پس از ارائه گزارش نهایی ظرف مدت ۳۰ روز، مقاله پژوهشی برگرفته از پروژه مورد مطالعه تهیه و پس

از تایید ناظر تحویل کارفرما نماید. پرداخت نهایی براساس ارائه مقاله مورد تایید ناظر می‌باشد.

۶-۴- تمدید قرارداد:

مجری می‌تواند براساس تایید ناظر مدت انجام پروژه را حداکثر تا ۵۰ درصد زمان کل پروژه تمدید نماید. در صورت عدم

رعایت زمانبندی فوق به ازاء هر روز تاخیر در گزارش نهایی ۱ درصد از هزینه کل پروژه توسط کارفرما کسر می‌گردد. در هر

صورت چنانچه پروژه بیش از ۱۰۰ درصد زمان ابتدایی به طول بیانجامد قرارداد پروژه فسخ و مجری موظف به پرداخت

خسارت وارد شده به کارفرماست.

۱ جدول شرح خدمات:

شرح خدمات طرح تحقیقاتی تدوین پیوست اجتماعی پروژه

مجری این طرح تحقیقاتی متعدد میشود مطابق جدول زیر نسبت به انجام خدمات و ارائه گزارش آن به کارفرما اقدام نماید.

مرحله	خدمت	ملاحظات
اول	توصیف و شناسایی ابعاد پروژه	جایگاه پروژه در اسناد فرادستی، شرح محل استقرار، اهم کاربری‌های زمین‌های اطراف، سازمان‌های و نهادهای مستقر در اطراف، کاربری‌های پروژه برای محله/ناحیه/منطقه/شهر، تشریح برنامه‌های عمرانی و ...
	جلب مشارکت عمومی	برگزاری جلساتی با مدیران محلی و کسانی که قادرند اطلاعاتی در خصوص اجتماع محلی و وضعیت آن ارائه کنند؛ تدوین طرحی برای جلب همکاری مردم در انجام آتا. شناسایی ذینفعان و بازندگان طرح توسعه‌ای در اجتماع محلی.
	تدوین ابزار پژوهش	طراحی و تدوین پرسشنامه و سوالات مصاحبه‌های کیفی، ابزار تحلیل نهادی و مشخص نمودن اسناد و مدارک و آمارهای لازم برای بررسی.
دوم	نمونه‌گیری و شناسایی پاسخگویان	نمونه‌گیری بخش پیمایش، تعیین و شناسایی مطلعین جهت انجام مصاحبه، تعیین گروه‌های اجتماعی مورد نظر برای انجام مصاحبه گروهی و محل انجام آن تعیین نهادهای و سازمان‌هایی که باید در تحلیل نهادی مورد بررسی قرار گیرند
سوم	جمع‌آوری اطلاعات پایه‌ای درباره پروژه و تأثیرات آن	انجام پرسشنامه خانوار و جمع‌آوری داده‌های پایه‌ای انجام مصاحبه‌های عمیق و گروهی انجام تحلیل نهادی انجام پیمایش خدمات شهری بررسی مدارک و جمع‌آوری آمارهای مورد نیاز
	تجزیه و تحلیل بخشی	تجزیه و تحلیل داده‌های پایه‌ای حاصل از پرسشنامه، داده‌های حاصل از مطالعات کیفی مبتنی بر اولویت بندی مشکلات و نیازها، داده‌های حاصل از تحلیل نهادی، داده‌های حاصل از پیمایش خدمات شهری و تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل مدارک و اسناد.
چهارم	تجزیه و تحلیل و برآورد تأثیرات پروژه	ترکیب نتایج حاصل از بخش‌های مختلف با یکدیگر : تحلیل آثار پروژه بر ساختارهای اجتماعی و سبک زندگی. تحلیل آثار پروژه بر وضعیت فرهنگی اجتماع محلی تحلیل آثار پروژه بر اجتماع محلی و زیر ساخت‌های آن تحلیل آثار پروژه بر امنیت و کیفیت زندگی بازندگان و برندگان پروژه تحلیل آثار پروژه بر سلامت بازندگان و برندگان پروژه
	پیش‌بینی سناریوها	بر اساس داده‌های به دست آمده، سه سناریو به کارفرما ارائه میشود: - سناریوی خوش بینانه: بروز حداقل عوارض منفی و حداکثر انتظارات مثبت از پروژه - سناریوی بدبینانه: بروز حداکثر عوارض منفی و حداقل انتظارات مثبت از پروژه - سناریوی واقع‌گرایانه: سناریوی میانه رو که بروز حدودی از عوارض مثبت و منفی را لحاظ می‌کند.
	گزارش نهایی	- تدوین توصیه‌هایی برای تقویت آثار مثبت و کاستن از عوارض منفی ناشی از اجرای سیاست، برنامه و پروژه. پیشنهاد‌های اقدامی برای جبران خسارات وارده به ذینفعان متأثر از پروژه ارائه ارزیابی تاثیرهای سه گانه مدیران، مجریان و شهروندان

امضاء

تاریخ:

نام و نام خانوادگی مجری طرح:

پروژه‌های نیازمند انجام ارزیابی تاثیرات اجتماعی در سطح جامع

سطح اتای مورد نیاز برای پروژه: ۱- جامع ۲- متوسط ۳- محدود ۴- کوچک	گستره پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی پروژه													نوع فعالیت	پروژه‌های شهری	رتبه			
	پیامد خاص (.....)	میراث فرهنگی و تاریخی	تغییر قیمت املاک، خدمات و کالاها	آسب‌های اجتماعی	نابرابری اقتصادی و اجتماعی	فراغت و تفریح	ساختار قدرت	شبکه‌های اجتماعی و خویشاوندی	جمعیت و ترکیب جمعیتی	زیرساخت‌های اجتماع	تعارضات اجتماعی	روابط خانوادگی	منظر شهری				معنیت و اشتغال	هویت محله‌ای و فرهنگی	امنیت اجتماعی و انتظامی
۱																		پروژه‌های بهسازی شهری و بافت فرسوده	۱
۱																		ساماندهی سکونت‌گاه‌های غیر رسمی	۲
۱																		توسعه مناطق گردشگاهی	۳
۱																		ایجاد شهرک‌ها و شهرهای جدید	۴
۱																		احداث بزرگراه	۵
۱																		احداث ورزشگاه بالای ۵۰۰۰ نفر	۶
۱																		احداث ترمینال برون شهری	۷
۱																		دریاچه مصنوعی	۸

پروژه‌های نیازمند انجام ارزیابی تاثیرات اجتماعی در سطح متوسط

رتبه	پروژه‌های شهری	نوع فعالیت	گستره پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی پروژه													سطح اتای مورد نیاز برای پروژه: ۱- جامع ۲- متوسط ۳- محدود ۴- کوچک				
			پیامد خاص (.....)	میراث فرهنگی و تاریخی	تغییر قیمت املاک، خدمات و کالاها	آسیب‌های اجتماعی	نابرابری اقتصادی و اجتماعی	فراغت و تفریح	ساختار قدرت	شبکه‌های اجتماعی و خویشاوندی	جمعیت و ترکیب جمعیتی	زیرساخت‌های اجتماع	تعارضات اجتماعی	روابط خانوادگی	منظر شهری		معیشت و اشتغال	هویت محله‌ای و فرهنگی	امنیت اجتماعی و انتظامی	سلامت و رفاه
۱	پل‌های سواره در مراکز پر ترافیک																			۲
۲	احداث پارک‌ها و بوستان‌ها																			۲
۳	مکانیزه کردن زباله																			۲
۴	پارک سوار																			۲
۵	خطوط بی. آر. تی																			۲
۶	احداث خیابان																			۲
۷	احداث ترمینال داخل شهری																			۲
۸	ساماندهی گورستان																			۲
۹	احداث پریس سینمایی																			۲
۱۰	پیاده رو سازی																			۲
۱۱	معاینه فنی خودرو																			۲
۱۲	گرمخانه																			۲
۱۳	مرکز عرضه و فروش پرندگان و دام																			۲
۱۴	مسپیل																			۲

پروژه‌های نیازمند انجام ارزیابی تاثیرات اجتماعی در سطح متوسط

سطح اتای مورد نیاز برای پروژه: ۱- جامع ۲- متوسط ۳- محدود ۴- کوچک	گستره پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی پروژه													نوع فعالیت	پروژه‌های شهری	رتبه		
	پیامد خاص (.....)	میراث فرهنگی و تاریخی	تغییر قیمت املاک، خدمات و کالاها	آسیب‌های اجتماعی	نابرابری اقتصادی و اجتماعی	فراغت و تفریح	ساختار قدرت	شبکه‌های اجتماعی و خویشاوندی	جمعیت و ترکیب جمعیتی	زیرساخت‌های اجتماع	تعارضات اجتماعی	روابط خانوادگی	منظر شهری				معیشت و اشتغال	هویت محله‌ای و فرهنگی
۲																	ساماندهی رود دره‌ها	۱۵
۲																	جنگل و جنگل کاری	۱۶
۲																	احداث نمایشگاه	۱۷
۲																	احداث تونل	۱۸
۲																	فرشگاه زنجیره‌ای	۱۹

پروژه‌های نیازمند انجام ارزیابی تاثیرات اجتماعی در سطح محدود

سطح اتای مورد نیاز برای پروژه: ۱- جامع ۲- متوسط ۳- محدود ۴- کوچک	گستره پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی پروژه													نوع فعالیت	پروژه‌های شهری	رتبه		
	پیامد خاص (.....)	میراث فرهنگی و تاریخی	تغییر قیمت املاک، خدمات و کالاها	آسیب‌های اجتماعی	بازبروری اقتصادی و اجتماعی	فراغت و تفریح	ساختار قدرت	شبکه‌های اجتماعی و خویشاوندی	جمعیت و ترکیب جمعیتی	زیرساخت‌های اجتماع	تعارضات اجتماعی	روابط خانوادگی	منظر شهری				معیشت و اشتغال	هویت محله‌ای و فرهنگی
۳																	۱	احداث پارکینگ
۳																	۲	مجموع‌های تجاری، فرهنگی، آموزشی، ورزشی
۳																	۳	شهرک آموزشی
۳																	۴	احداث خطوط دوچرخه سواری
۳																	۵	احداث موزه
۳																	۶	احداث کلینیک درمانی
۳																	۷	اسکان کارگران
۳																	۸	بازارچه خورد اشتغالی
۳																	۹	ایستگاه بازیافت و تفکیک
۳																	۱۰	احداث میدان
۳																	۱۱	احداث زائر سرا

پروژه‌های نیازمند انجام ارزیابی تاثیرات اجتماعی در سطح کوچک

سطح اتای مورد نیاز برای پروژه: ۱- جامع ۲- متوسط ۳- محدود ۴- کوچک	گستره پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی پروژه														نوع فعالیت	پروژه‌های شهری				
	پیامد خاص	میراث فرهنگی و تاریخی	تغییر قیمت املاک، خدمات و	آسیب‌های اجتماعی	نابرابری اقتصادی و اجتماعی	فراغت و تفریح	ساختار قدرت	شبکه‌های اجتماعی و خویشاوندی	جمعیت و ترکیب جمعیتی	زیرساخت‌های اجتماع	تعارضات اجتماعی	روابط خانوادگی	منظر شهری	معیشت و اشتغال				هویت محله‌ای و فرهنگی	امنیت اجتماعی و انتظامی	سلامت و رفاه
۴																		۱	پل عابر	
۴																			۲	دروازه شهری
۴																			۳	سرای محله
۴																			۴	اماکن ورزشی
۴																			۵	سالن چند منظوره
۴																			۶	خانه فرهنگ
۴																			۷	خانه اسباب بازی
۴																			۸	مراکز فرهنگی آموزشی
۴																			۹	مساجد
۴																			۱۰	مجتمع قرآنی
۴																			۱۱	خانه شهید
۴																			۱۲	خانه سلامت
۴																			۱۳	توالت عمومی
۴																			۱۴	کلینیک آموزشی
۴																			۱۵	ایستگاه آتش‌نشانی
۴																			۱۶	ایستگاه اتوبوس

